

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 3 • Perjantaina 10. helmikuuta 2012

63. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

Historiaa resepteissä

Tällä viikolla luimme paikallisesta lehdestä, että täälläkin siirrytään sähköisiin resepteihin. Tällöin potilas ei itse edes näe reseptiään. Hän saa kirjallisen potilasohjeen, josta reseptin tiedot näkyvät.

Toista oli ennen. Nämä reseptit 1910-1930-luvulta ovat kauniita. Jokaisella apteekkarilla on omanlaisensa resepti. Vanhimmassa reseptissä näkyy Kurkijoen maisema, taustalla kirkko, etualalla tepastelee ylväs kurki. Kummassakin Kurkijoen apteekin reseptissä on mainittu myös paikan ruotsinkielinen nimi Kronoborg.

Reseptit ovat säilyneet Unto Aulasuon kotiarkistossa. Klementjeff-nimille kirjoitetut reseptit kuuluvat hänen suvulleen. Aulasuon isä muutti nimen nykyiseksi.

Kurkijoelle perustettiin ensimmäinen apteekki jo vuonna 1877. Kurkijoen historia IV kertoo, että 1930-luvun lopulla Elisenvaarassa oli piirilääkäri ja rautateiden lääkäri sekä kirkonkylässä kunnanlääkäri, kaksi sairaanhoitajaa, kaksi diakonisaa, kaksi kätilöä. Kunnassa oli kaksi apteekkia, äitiysneuvola ja Tervussa kunnalliskoti. Sairaalan perustamisestakin oli jo tehty naapurikuntien kanssa päätös, mutta rakennushankkeet kaatuivat talvisotaan.

Vaikeaa tautia sairastavat lähetettiin Sortavalan tai Viipurin sairaaloihin. Yhden resepteistä on kirjoittanut J. Winter, joka toimi Sortavalan sairaalan ylilääkärinä. Mielisairaata lähetettiin Rauhan sairaalaan, siellä Kurkijoelle oli varattu 6 paikkaa. Vuonna 1931 Tervun kunnalliskodin yhteyteen avattiin 8-paikkainen mielisairaala-osasto.

Eläinlääkinnässä Kurkijoki oli monien maatalousoppilaitostensa vuoksi erikoisasemassa moniin muihin Suomen kuntiin verrattuna. Vuodesta 1884 eläinlääkinnässä toimi piirilääkäri, ensimmäisenä Oskar Wilhelm Löfman. Eläinlääkinnässä tehtiin yhteistyötä Hiitolan kanssa. Eläinlääkärien rinnalla toimivat Kurkijoen maamiesopiston eläinlääkinnän lehtorit,

Kunnanlääkäri Kaarlo Hurme on määrännyt jollekin Klementjeffille salvaa. Hurme toimi kunnanlääkärinä 1923-27 ja ensimmäisenä Elisenvaaran apteekkarina toimi StefanCzarnecki vuosina 1927-30.

Samoista apteekkeista löytyi myös eläimille apua. Kurkijoen Maamiesopiston eläinlääkinnän lehtorina ja eläinlääkärinä toiminut Niilo Luikko on kirjoittanut reseptin. Luikko toimi maamiesopistolla aina talvisodan alkuun asti. Apteekkarina Assari Linnala vaikutti Elisenvaarassa vuosina 1930-34.

joita opetuksen lisäksi vastasivat paitsi oppilaitosten eläinten terveydestä, hoitivat myös muiden kotieläimiä.

Kotieläinten hyvinvointi katsottiin vähintään yhtä tärkeäksi kuin niiden omistajienkin terveys.

Reseptienkään ulkomuodosta ei erota, onko kyseessä eläin vain ihminen. Tarinat kertovat, että jotkut eläimille määrätty parantavat nesteet menivätkin omistajien suihin.

Helena Sulavuori

Kurkijoen apteekki sisältä. Kuvauksvuosi ei ole tiedossa. Kuva: Kurkijoki-museon valokuva-arkisto

Tämän reseptin on kirjoittanut J. Winter (Vinter). Hän toimi ylilääkärinä Sortavalan sairaalassa ja myös kansanedustajana. Monelle Sortavalan kävijälle on tuttu Eliel Saarisen suunnittelema v. 1909 valmistunut Winterin huvila, jossa hän asui. Apteekkarina toimi Knut Orvas Juselius vuosina 1916-23.

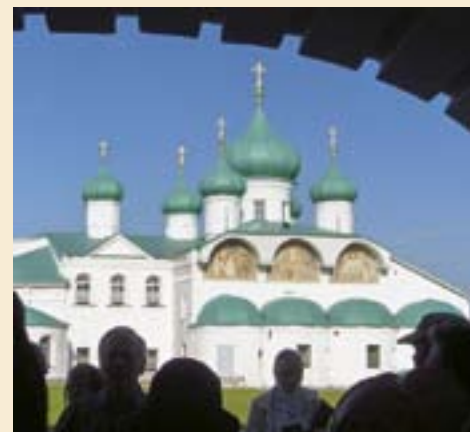
Tässä lehdessä

Pakkanen paukkuu. Lumi loistaa valkeana ja kutsuu hiihtoon ja mäenlaskuun.

Laskiaista vietetään

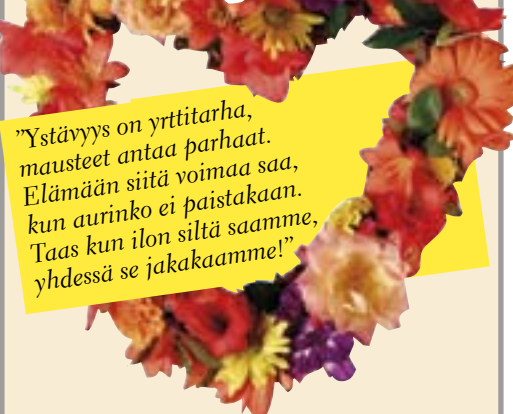
reilun viikon päästä. Tunnelmaan voi virittyä katsomalla sivujen.....**5 ja 9** talvisia kuvia Kurkijoelta.

Laatokan voi kiertää katsoen monenlaisia asioita: luontoa, asutuksia, menneisyyttä, nykyisyyttä. Vampulainen Erkki Poutanen oli matkalla, jossa perehdyttiin sotahistoriaan ja suomalaisten liikkumiseen Laatokan rannoilla jatkosodan aikana.

Laatokan kierroksesta sivuilla**6-7**

Hyvää Ystävänäpäivää 14.2.

"Ystävyys on yrttitarha, mausteet antaa parhaat. Elämään siitä voimaa saa, kun aurinko ei paistakaan. Taas kun ilon siltä saamme, yhdessä se jakakaamme!"

Toimitus on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät 24.2., 9.3. ja 23.3.

Kysymyksiä valokuvista

Jos tulee tulipalo, on tavaroista ensimmäisenä pelastettava valokuvat, oli isän ohje meille lapsille silloin kauan sitten.

Tärkeimpiä olivat kuvat Elisenvaaran ajalta.

Albumeja selattiin vuosien mittaan niin ahkerasti, että kannet irtoilivat, mutta pienen kirstun sisältöön tutustuin vasta paljon myöhemmin. Silloin huomasin että olisi pitänyt kysellä isältä paljon enemmän.

Tunnistamisessa ovat sittemmin auttaneet avuliaat lähimmäiset, sekä sukulaiset että entiset naapurit. Myös monet kurkijokelaisen lukijat ovat kertoneet tietoaan lehdessä julkaistuista valokuvista.

Isän kuvia on nyt digitoitu ja talletettu selostuksineen CD:lle.

Kurkijokelaisessa julkaistaan lukijoiden lähettämiä kuvia tunnistettaviksi. Lukijoilta saadut tiedot kerrotaan seuraavissa numeroissa. Olisiko paikallaan kerätä museon kokoelmaan näitä valmiiksi tunnistettuja kuvia?

Kurkijokimuseossa Niina Lehmusjärvi järjestää tal-koita valokuvien tallettamiseksi museon kokoelmiin. Kuvat kiinnitetään pahville ja kirjoitetaan mahdolliset tiedot mukaan talteen odottamaan digitoimista. Joitakin valokuvia pystyi joukkomme tunnistamaan.

Tunnistaminen olisi kaikkein tärkeintä

Keskuudessamme on vielä kurkijokelaisia, jotka elivät

20- ja 30-luvuilla ja pystyvät tunnistamaan paikkoja ja ihmisiä sen ajan kuvista. Voisiko talkootyön kohteeksi jatkossa valikoida laatikoista ja paketeista sellaisia kuvia? Joka tapauksessahan on pakko valita osa ja jättää osa kuvista sivuun tässä vaiheessa. Tunnistajien joukko on jo nyt käynyt pieneksi.

Kun valokuvien kopioista tehdään kansioita, ne saadaan paljon useampien katsojien nähtäväksi. Kansioissa kuvia voi katsella rauhassa, etsiä kuviin lisätietoja tai keskustella niistä tuttujen kanssa. Kansioita voisi olla useitakin ja erilaisia, kiertämässä kurkijokelaisten keskuudessa.

Valokuva-aiheiset tilaisuudet, joissa aiheena on tunnistaminen ja/ tai kiinnittäminen ovat olleet hauskoja ja mielenkiintoisia. Minunlaiseni vähätietoinen kurkijokelainen on oppinut aina jotain uutta, sillä siinä yhdessä puuhatessa on syntynyt juttua valokuvista ja paljosta muustakin.

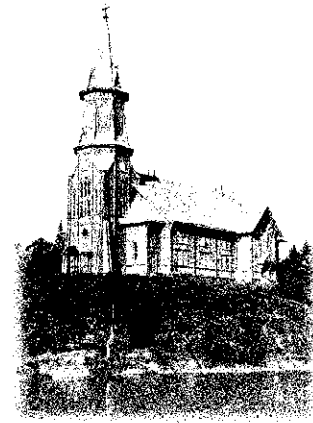
Työhön museossa tarvitaan osaava tekijä. Niina Lehmusjärven työ Kurkijokimuseolla jatkuu vain ensi syksyyn saakka EU-rahoituksen avulla. Siihen saakka meillä siis on aikaa, mutta jatkosta ei ole varmuutta.

Marjaliisa Laine

PS. Valokuvia Kurkijoelta on paljon muuallakin, mutta se on toinen juttu.

Hartaus sunnuntaille
12.2.2012
2. sunnuntai ennen
paastonaikaa

Pienestä suurta

Lapsuudesta muistan, miten äiti teki kesämökillä viiliä. Maalaistalosta haettiin maitoa ja sitä pantiin mataliin pieniin kulhoihin. Vanhasta viilistä kuorittiin kerma sivuun ja joka kulhoon pantiin lusikallinen viiliä maidon sekaan. Tuo lusikallinen toimi viilin juurena. Oli jännittävää nähdä, miten maito muuttui viiliksi. Joskus viilistä tuli paksua, joskus se jäi vetisemmäksi, mutta hyvää se oli.

Vähän samaa on ruuan maustamisessa. Yrtit antavat hienoja sävyjä ruokiin ja pippurit antavat makua. Suola ei näy mitenkään, mutta sen kyllä maistaa. Pitää tietää panna oikea määrä, jotta lopputulos olisi herkullinen.

Jeesus kuvaa monin vertauksin Jumalan valtakunnan vaikutusta ihmisen elämään. Hän puhuu hapatteesta, joka hapattaa taikinan; tai suolasta, joka maustaa ruoan; tai lampun valosta tai pienenpienestä sinäpinsiemenestä, josta kasvaa suuri kasvi. Pieni vaikuttaa kaikkeen, leviää ja tuntuu.

Nämä Jeesuksen käyttämät esimerkit kertovat vertauskuvallisesti siitä, miten Jumalan toiminta on samalla tavoin pienestä alkavaa. Kun Jumalan sana kohtaa ihmisen sydämen, se alkaa vaikuttaa vähän kerrallaan. Ihminen saa uusia asioita mieleensä ja sydämeensä, ja elämän valinnoissa alkaa näkyä uusia piirteitä. Jumalan työ ihmisen sydämessä antaa uuden maun elämään.

Muistan erään junamatkan, jolloin vastapäätä istunut ihminen kuultuaan ammattini kertoi aloittaneensa Raamatun lukemisen löytääkseen Jumalan. Hän oli siihen mennessä saanut luettua kaikki viisi Mooseksen kirjaa. Hän ei ollut vielä löytänyt etsimäänsä ja kaipasi vastauksia elämän peruskysymyksiin. Kuuntelin häntä ja ehdotin, että hän jättäisi Vanhan Testamentin hetkeksi syrjään ja seuraavana lukisi evankeliumeja. Ajattelin, että hän voisi Jeesuksen opetuksista löytää vastauksia niihin asioihin, mitkä häntä askarruttivat. Kun hän oli jäänyt junasta pois, rukoilin hiljaa, että se pieni, mikä oli hänen sydämessään kasvamassa, voisi vahvistua. Rukoilin, että hän löytäisi armollisen Jumalan Jeesuksen kautta.

Henkesi Pyhän voimalla
uudista meidät, Jumala.
Maailman esteet raivaa pois,
niin että siemen kasvaa voisi.
Kasvata meissä satoa,
iäinen autuus lahjoita. (Virsi 192:7)

Heikki Sariola

Heikki Sariola on Kurikan seurakunnan kirkkoherra.

Hautajaiskuvia museon kuva-arkistosta

Hautajaaiset ovat olleet tärkeä tilaisuus, johon on kutsuttu kuvaaja ikuistamaan harras tilaisuus. Tässä kaksi kuvaa, jossa saattoväki on kokoontunut avoimen arkun ääreen oletettavasti kotipihalle ennen hautajaissaaton lähtöä kohti kirkkomaata. Toisessa näkyy taustalla valmiiksi tehty muistoristi.

Kuvan, jonka takana näkyy talo on museolle lahjoittanut Aino Jussilainen Keralta. Siitä kenen hautajaaiset ja milloin, ei ole tietoa.

Vainajasta, ajankohdasta eikä paikasta ole myöskään tietoa toisesta, espoolaisen Aarne Vanhasen lahjoittamasta kuvasta.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Jaakko Taitonen (pj.), Raija Laaksonen, Marjaliisa Laine, Lauri Pölkki, Antti Sahla ja Marja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa, puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi, kurkijokelainen1@gmail.com

Avoimna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9–14

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 80 senttiä/mm + alv 23 %
Mustavalk. 60 senttiä/mm + alv 23 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 44 euroa
6 kk 25 euroa
Pohjoismaat 49 euroa
Muualle 57 euroa
Tilinumero:
FI 12523900 40000897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Osanottokiitoksia

Kiitos

Lämmin kiitoksemme kaikille, jotka myötäelitte kanssamme ja otitte osaa suruumme
LYYLI TIRRIN
poismenon johdosta.
Omaisat

Oikaisu

Viime lehdessä Niko Rautaisen onnittelujen yhteydessä pappi Raimo Savolainen mainitsi olevansa kotoisin Kurkijoen Saviin kylästä, mutta oikea kylä onkin Särkijärvi.

Murteella

Miten osaat Hiitolassa ja Kurkijoella puhutun murteen? Mitä tarkoittavat seuraavat Kurkijoen murteen sanat? Tietosi voit tarkistaa takasivulta.

1. Tuosa
2. Män mistii
3. Sovokka
4. Sarrai
5. Rökälehteä
6. Sippos
7. Postel
8. Reppänä
9. Sulani
10. Luukka

Sanan Voimaa

10.2. Minä rakastan sinua, Herra, sinä olet minun voimani. Sinä päästit minut turvaan, sinä olet vuorilinnani. Ps. 18:2-3

11.2. Herra sanoo Moosekselle: "Minä armahdan kenet tahdon ja osoitan laupeutta kenelle tahdon." Ratkaisevaa ei siis ole, mitä ihminen tahtoo tai ehtii, vaan se että Jumala armahtaa. Room. 9:15-16

12.2. "Taivasten valtakunta on kuin sinapinsiemen, jonka mies kylvi maahan. Se on pienin kaikista siemenistä, mutta kun sen taimi kasvaa täyteen mitaansa, se on puutarhan kasveista suurin." Matt. 13:31-32

Virsi 358:4 Jo saavu, Jeesus, auttamaan, sanaasi saata uskomaan. Suo, että kallis siemen sen juurtuisi peltoon sydämen. Ah riennä, Jeesus, apuhun, kun olet lunastanut mun.

13.2. Herää, Herra! Miksi nukut? Nouse, älä iäksi hylkää! Nouse auttamaan meitä, lunasta meidät armonsi tähden! Ps. 44:24,27

14.2. Jumala, me olemme omin korvin kuulleet, isämme ovat meille kertooneet, minkä teon sinä teit heidän päivinään, muinaina aikoina. Ps. 44:2

15.2. Jumala on kyllä osoittanut viisautensa, mutta kun maailma ei omassa viisaudessaan oppinut tuntemaan Jumalaa,

Kaipuu saa näkyä

KAIKKI KIVITYÖT
PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17

LOIMAAN KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 263

Haapasen Hautaustoimisto
TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857
Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Lehtiseminaarissa pohdittiin hyvän jutun tekemistä ja arvonlisäveroa

Mikä kiinnostaa lukijoita? Historia, nykypäivä, muistelut, valokuvat, tämän päivän karjalaiset, luovutetut alueet tänään... Näitä pohdittiin, kun Pitäjälehtien tekijät ko-koontuivat Helsinkiin viime lauantaina.

Toimittaja Anni Valtonen antoi vinkkejä, miten tekstin saa toimitettua mielenkiintoiseksi.

Paljon keskustelua herätti se, miten kiinnostuneita, te lukijamme, olette luovu-

Jumala katsoi hyväksi julistaa hulluutta ja näin pelastaa ne, jotka uskovat. 1 Kor. 1:21

16.2. Sanat, jotka Herra on puhunut, ovat henki ja elämä. Joh. 6:63

17.2. Isämme eivät vallanneet maata omalla miekallaan, ei heidän oma voimansa vienyt heitä voittoon, vaan sinun oikea kätesi, sinun voimasi ja kirkkautesi, sillä sinä rakastit heitä. Ps. 44:4

18.2. Kutsutuille, niin juutalaisille kuin kreikkalaisillekin, ristiinnaulittu Kristus on Jumalan voima ja Jumalan viisaus. Jumalan hulluus on ihmisiä viisaampi ja Jumalan heikkous ihmisiä voimakkaampi. 1 Kor. 1:24-25

19.2. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: "Joka tahtoo teidän joukossanne tulla suureksi, se olkoon toisten palvelija, ja joka tahtoo tulla teidän joukossanne ensimmäiseksi, se olkoon kaikkien orja." Mark. 10:43-44

Virsi 436:1 Rakkaus olet ääretön, oi Jeesus, toit sen julki, kun kärsimykseen, kuolemaan maan päällä tiesi kulki. Kun meitä tuska ahdistaa ja kaikki toivo katoaa, on apusi jo läsnä.

20.2. Ole minulle kallio, jonka suojaan saan paeta, vuorilinna, johon minut pelastat. Ps. 31:3

21.2. Minä tuomisen teistä itse kunkin sen mukaan, mitä hän on tehnyt. Näin sanoo Herra Jumala. Kääntykää, luopukaa synneistänne, ettei syyllisyys olisi uhkana yllänne! Hes. 18:30

22.2. Kun siis Kristus on ruumiissaan kärsinyt, niin olkaa tekin valmiita kärsimään, jotta eläisitte jäljellä olevan maallisen elämänne Jumalan tahdon mukaisesti ettekä ihmisten himoja seuraten. 1 Piet. 4:1-2

Virsi 54:1 Käykäämme nyt Jerusalemiin ja yhdessä paastotkaamme ja Jeesusta kärsimystiellänsä nyt nöyrästi seurattaamme.

23.2. Auta meitä, Jumala, pelastajamme, nimesi ja kunniasi tähden! Pelasta meidät ja anna syntimme anteeksi oman nimesi tähden! Ps. 79:9

Nimi-päivät	
Helmikuu	
viikko 6	
10 pe	Elina, Ella, Ellen, Elna
11 la	Talvikki
12 su	Elma, Elmi
viikko 7	
13 ma	Sulo, Sulho
14 ti	Ystävänpäivä, Voitto, Valentin, Tino
15 ke	Sipi, Sippo
16 to	Kai
17 pe	Väinö, Karita, Rita, Väinämö
18 la	Kaino
19 su	Laskiaissunnuntai, Eija
viikko 8	
20 ma	Heli, Heljä, Helinä, Hely
21 ti	laskiaistiistai, Keijo
22 ke	Tuulikki, Tuuli, Hilda, Tuulia
23 to	Aslak

Sankariuhri

tiesimme että sieltä tuskin tullaan takaisin silti sisällä paloi joku näkymätön ajoin eteenpäin

antamaan arvokkaimpansa ...antamaan elämänsä jotta uudet sukupolvet pääsisivät näkemään pääsisivät tuntemaan vapaan maan

sen niityt sen keväisen leppeät tuulet

tuntemaan saman ylpeyden ja omat oikeutensa

tämä on meidän ja tänne perkele ei tulla tämä on meidän isänmaa

ilma täynnä kuumaa rautaa tulta ja tuskanhuutoja kuin koko maailma olisi ollut tulossa

sinne sekaan vain pystypäin oman arvomme tuntien omaa maataamme rakastaen kuljimme kerran ansaitsemaan kunniamerkeistä kalleinta sankarina kaatuneen puista ristiä kirkkomaalla.

Mika Mäkelä

Kirjoittajalle voi laittaa palautetta runosta sähköpostiin mikamikafin@gmail.com tai sitten Kurkijokelaisen toimitukseen kirjallisesti.

KPMG:n asiantuntijoiden ohjeistusta tuloverotuksesta ja arvonlisäverosta. Alkuvuodesta tuli voimaan lehtiä koskeva 9 % arvonlisävero, joka ei koske kaikkia yleishyödyllisiä lehtiä.

Kurkijoki-Säätiön hallitus pohtii seuraavassa kokouksessaan arvonlisäveroon liittyviä monimutkaisia kysymyksiä.

Muistettavaa

Hiitolan Pitäjäseuran järj. tarinailta ti.14.2. klo 18 Tuomarink. 2 Pori. Aiheena sukututkimus. Vieraana Harri Kekki. Jos on riittävästi kiinnostusta, sukututkimuspiirin perustaminen mahdollista. Kaikki entiset ja uudet "tarinoijat" tervetuloa. (Tuo tullessais Liiton käsityöpö- pailuun osallistuvat neuletyöt)

Kurkijoen marttayhdistys ry:n vuosikokous pidetään su 19.2. 2012 klo 12.00 Kempisellä, Metsäjoentie 234, Loimaa. Hallituksen järjestäytymiskokous pidetään välittömästi yleisen kokouksen jälkeen. Tervetuloa!

Kalakurjet Nikolain pilkki Veljesrannassa lauantaina 25.2. Kilpailuaika klo 9-13. Ilmoittautumiset p. 050-3628966. Kilpailun jälkeen nautitaan Kalakurkien tarjoamat grillaukset ja kahvit.

Vampulan Karjalaiset Kinnaskurssi Mirja Uotilassa ke. 29.2 klo 17-20, ilm. ja tied. 17.2. mennessä Mirjalle puh. 044 2810271, kurssille mahtuu noin 10 hlöä. Tervetuloa.

Karjalan Liiton tapahtumia

Helmikuu
11.2.2012 Neulakinnaskurssi
11.2.2012 Piirakkakurssi
11.2.2012 Vuolukurssi
16.2.2012 Elämää luovutetussa Karjalassa -teemailta, karjalainen rakentaminen
26.2.2012 Karjalaisuuden ja Kalevalan päivän juhla, Lappeenranta

Maaliskuu
3.3.2012 Uuniruokakurssi
10.3.2012 Karjalaiset keitot -ruokakurssi
10.3.2012 Karjalaiset nauhat -kurssi
10.3.2012 Opastusta pitä-

Karjalainen arkkitehtuuri ja rakentaminen Karjalantalo

Karjalantalo edustaa karjalaisen rakentamisen erityispiirteitä.

Elämää luovutetussa Karjalassa -teemaillan aiheena on karjalainen arkkitehtuuri, rakennustapa ja kyläilijö.

Arkkitehti Netta Böök

160 VUOTTA SITTEN...

VEIKKO HAKULINEN

Kun maailman hiihtovalit tapaavat näinä päivinä toisensa olympia-ottelussa Holmenkollenilla eivät varmasti kaikki lehtemme lukijat ole tietoisia siitä, että eräs tämän valiokaartin kuuluisimpia nimiä ja varmempia voittajaehdokkaita on **Kurkijokelainen** Veikko Hakulinen. Kaikki hiihtourheilun seuraajat ovat kyllä tietoisia siitä, että hän on karjalaisia, mutta kun semmoinenkin reporteri kun "Tahko" on maininnut, että hän on Sakkolasta katsomme velvollisuudeksemme oikaista tämän erehdyksen ja pitää Veikko omanamme.

Tämä 27-vuotias sinnikäs hiihtäjä on syntynyt Mikrilän kylässä keskimmäisenä kolmesta veljeksestä, jotka kaikki olivat kovia ulkoilun harrastajia. Kun isä Lassi joka toimi Elisenvaarassa rautatiellä rakensi Elisenvaaraan oman talon muutti perhe sinne ja Elisenvaaran ympäristön kaunis hiihtomaasto veti Veikon milloin vain tilaisuus oli ladulle. Jo nuorena osoitti hän omaavansa erittäin hyvän hiihtotekniikan ja näytti aina ikäisilleen selkensä hiihtokilpailuissa. Nyky-Suomessa

ja aikuiseksi vartuttuaan on hänestä kehittynyt suorastaan samantapainen pitkien matkojen komeetta kuin on Ruotsin Mora-Nisse. Näiden kahden kamppailua 50 km maratonhiihdossa seuraa nyt koko maailma. Heidän keskeisekseen veikkaavatkin kaikki asiantuntijat kamppailun olympian kullasta.

Karjalanpoika Heikki Hasua pidetään nyt jo voittajana yhdistetyssä, ja muutenkin ennustavat Suomen hiihtäjille suurinta mitalisatua.

Miten kamppailu päättyy se nähdään vasta viikon perästä, mutta kehoitamme lehtemme lukijoita pitämään peukaloa pystyssä koko sen ajan kun 50 km kamppailua käydään, sen puolesta, että Veikko Hakulinen, Kurkijoen poika, saisi kruunata kunniaakkaiden voittojensa sarjan olympian kultamitalin voittamisella.

Voittakoon hän, tahi jääköön toiseksi, kuuluu hän siihen kunniaakkaaseen karjalaiseen hiihtäjien kaartiin ja on **Kurkijokelainen**.

Kurkijokelainen
N:o 7 – 1952, lauantaina
helmikuun 16. p:nä.

Karjalan Liitto ry, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki, puh. (09) 7288 170
toimisto@karjalanliitto.fi
www.karjalanliitto.fi

Karjalaistalo. Kuva: Karjalan Liitto

Pepe Alholta

Sain alkuni talontyttären Aino Tiaisen ja renkinä toimeentulonsa saaneen Viljo Veikkolaisen toisistaan pitämisen seurauksena.

Heidät vihittiin Kurkijoen maamiesopiston tulipalopäivänä Kurkijoen kirkossa.

Kuukautta ennen syntymääni he muuttivat Ruokolahdelle. Matka oli tehty linja-autolla. Syntymäni oli kuulemma vaikea. Napanuora oli kiertynyt äitini kertoman mukaan kaulani ympäri pari kertaa.

Huhtasen kylässä asuttiin kolmessa eri paikassa.

Alholla evakossa

Syntymäni jälkeen olen käynyt ensimmäisen kerran Alholla 1940. Isä vei meidät evakkoon Alholle venäläisten ilmatoiminnan voimakkaan lisääntymisen takia. Immolan lentokenttä oli vajaa parin kilometrin päässä asumispaikasta, joka sijaitsi Hyypiänmäen lentokentän puoleisella rinteellä.

Evakkoon menimme todennäköisesti helmikuussa Ruokolahden suuren ilmaistalston jälkeen.

Minulla oli jatkuvasti painajaisunia pommituskoneiden saapumisesta kaakosta. Ne poistuivat vasta 1990-luvun alussa suuren Lappeenrannan ilmanäytöksen jälkeen. Siellä nousi ilmaan kolme venäläistä taitolentokonetta yhteisstartissa moottorien käydessä eri kierrosnopeudella. Minulle tuli tavatoman huono olo. Olin jo aikaisemmin lukenut, että neuvostoliittolaisten pommituskoneiden reitit Suomeen kulkivat Hiitolan ja Elisenvaaran välistä Alhon yli. Tämän näytöksen jälkeen

painajaisunet hävisivät.

Seuraava muistikuvani on kun pimeänä iltana tai yönä nousimme junaan Immolan asemalla. Juna oli täynnä. Sotilaita nukkui joka paikassa, penkkien alla ja tavarahyllyillä. Muistan myös junapartion tulon auton.

Kesällä 1943 olimme heinätoissa ainakin Pölkän pelloilla. Pölkän pelloille olivat neuvostoliittolaiset siirtäneet Särkijärven tien varteen kolme hirsistä asuintaloa puupölkkyjen toimiessa sokkelina. Talloissa ei ollut vielä lattioita. Minäkin – 6-vuotias – ymmärsin, ettei taloja rakenneta puupölkkyjen varaan.

Pölkissä oli myös sotavankeja töissä. Muistini mukaan heitä vaihdettiin päivittäin. Pääasiassa he ajoivat haravakonetta. Yksi vanki piti kaksivuotiaasta veljeäni Pekkaa sylissään nukkuttaen päiväunille. Toisen teki ilkeävaltaa ajamalla heinäseipäitä nurin.

Pelottavin tapaus sattui, kun tulimme veljeni kanssa asemalta Latunmäkeen. Kävellessämme ylämäkeen vähän ennen Rouhiaisen tienhaaraa vastaan tuli sotavankeja kolmirivissä useampi kymmen matkalla leirille nukkumaan. Ryssillä pelottelu juoksutti meidät heti tien viereen pelolalle. Kun vielä yksi vanki tuli meitä rauhoittamaan, pelko vain paheni. Kunnes vartija komensi hymyilevän vangin takaisin tielle. Vartijoina oli muistini mukaan vain kaksi sotilasta pystykorvien kanssa.

Pölkissä kuten muualakin vangit söivät samaa ruokaa kuin talonväki kuitenkin eri pöydissä. Minua hämmästytti heidän teke-

mänsä paksut leipäpalat. Samoin hämmästytti voin määrä leivälle. Eihän meillä korttiannoksilla mässäily voilla tai margariinilla. Oli ohut härmä leivän päällä.

Kerran menin Asikaisen pojan kanssa Koljoen yli Asikaiseen lankkua pitkin kontaten. Pelotti hirvittävästi. Nyt vuosisadan vaihteessa valtava joki näytti melkein vain valtaojalta.

Yöt nukuimme Mar-tadin eteisen komerossa. Maria Kemppinen oli mummoni Anni Tiaisen sisko.

Luvattomasti autolla

Seuraavan kerran kävin Alholla v. 1990 autolla Sortavalasta, jossa olimme hotellimajoituksessa. Silloin vielä oli kiellettyä poiketa Käkisalmen Sortavalan tieltä. Entinen poliisi Vehviläinen poikkiesi kuitenkin.

Vastaantulevasta Venäjän armeijan autosta kurkitettiin ja ilmeisesti ihmeteltiin. Emme uskaltaneet pysäyttää autoa. Käännyimme asemalla takaisin.

Tuttuja paikkoja oli joitakin. Ristolainen Koljoen takana. Puolikas Pölkän taloa. Komian Rouhiaisen talosta vähän katon harjannetta mäen takaa Latunmäessä. Asemalla maidonmyyntiosuuskunnan talo.

Takaisin tullessa Latunmäessä oli todella komea lato kallion päällä. Se kaatui myrskytuulessa paljon vahinkoa Suomessakin aiheuttaneessa myrskyssä 1990-luvun puolen välin jälkeen. Äitini serkku Viljo Tiainen tiesi ladossa tanssitus häitä. Lato oli todella komea sijainniltaan korkean kallion päällä.

Alhon uusi asema jatkosodan aikana, edessä henkilökuntaa. Kuva: Kurkijoki-museon valokuva-arkisto /Tapio Nikkarin kok.

Luvallisesti junalla sotilaiden valvonnassa

Edellisen talvireissun jälkeen seuraava matka oli kesällä 1990.

Hiitolan komendantti oli kieltänyt autolla ajamisen Sortavalan Käkisalmen. Matka tehtiin junalla. Suomalaisen vaunun eteisessä kummassakin päässä oli so-tilas.

Elisenvaaran asemalla emme saaneet poistua laiturilta vaunumme kohdalta. Majoitus oli Sortavalssa perheissä.

Matka Alholle ja Kurkijoelle tehtiin useammalla Ladalla erittäin helteisen sään vallitessa. Ensimmäisen paikka oli Lamminkylän tien varrella olevalla Matti Tiaisen talon paikalla Viljo Tiaisen kotipaikka.

Takaisin tullessa uskallettiin käydä myös Latunmäessä. Rouhiaisen talo oli pystyssä kuten vieläkin.

Tiaisen Juhon talosta löytyi kaksimetrinen savupiippu ja seinistä kaksi hirsikertaa. Oli ihmeellistä että huonejako tuli heti mieleen. Ukin huoneessa kuivuvan kessin hajukin oli tuntuvinaan nenässä. Tuvan uunikin oli ehjä. Kemppisen Marin talo oli ehjänä

ulkorakennuksineen.

Latunmäessä menimme maatalon pihaan. Valokuvassa se näytti todella suurelta. Mittasimme sen sokkelin. Neliöitä oli saman verran kuin meidän olohuoneessamme ruokailunurkkauksineen. Vanha valokuva ja suuret ikkunat antoivat petteävän kuvan.

Ajoin keskellä yötä Latunmäkeen tyttäreni perheen maasturilla kesällä 1992 kyllästyttyään vodkan juomiseen. Dieselin ronklotuksen läpi kuului satakielen kiljuminen. Moottorin pysäytyksen jälkeen satakieliä kuului usealta suunnalta ainakin viisi kilpalaulajaa. Mahtavaa! Sitä ei osaa nykyinen city-suomalainen kuvitella. Majoituimme Riekkalassa nykyisessä Lasasesa Antonovilla.

Itsenäisyyspäivän reissulla v. 1993 tutustuimme Sinikka Sikiöön. Hänen kanssaan teimme useita matkoja tutustuen vanhan Kurkijoen eri kyliin.

Uudenvuoden vastaanotolla v. 1994 ammuimme raketteja Lasasesa. Niitä ei ollut näkynyt saamiene tietoen mukaan moneen vuoteen. Lasasesta saimme hyviä ystäviä aina nykypäivään asti.

Reissujen rumballa hyväntekeväisyyttä

Veimme rajan taakse paljon lasten vaatteita. Sähköhelejoja yli 15 kappaletta ja kymmenen jääkaappia.

Vaimoni kertoi erääseen asuntoon tavaraa viedessä, että yhdeksänhengen perheen ruoka tehtiin pienellä huonokuntoisella sähkölevyllä. Emännälle tuli kyyneleet silmiin saadessaan vanhan mutta muuten hyväkuntoisen sähköhellen.

Kahtena vuonna Kurkijoella tuli käytyä melkein joka toinen viikko. Lopotissa käydessämme tapasimme Erkki Tukian kirkonmäellä melkein pä meitä odottamassa. Alholla Rouhiaisen talossa kävimme tervehtimässä Olga ja Pavelia kuukausittain.

Veimme myös paljon ruokaa mm. ruokaöljyä, vihanneksia ja juureksia. Markkinatalouden luominen Venäjälle Neuvostoliiton jälkeen yski pahasti. Myös venäläiseen tapaan ruokapöytään kuuluva vodka oli puun takana. Näin että pyytämisen oli vaikeaa.

Alku aikoina piti käydä rekisteröitävänä toimeenpanevan komitean konttorissa. 90-luvun loppupuolella käynnit harvenivat. Ei edes joka kuukausi. Vaimoni kuoleman jälkeen käyntini ovat olleet pistäytymisiä kerran vuodessa. Antonovin Valodja kuoli samana vuonna kuin vaimoni 2006.

Vätikan Kojonsaari on vielä käymättä. Odotan sitä melkein pä vesikielellä. Jos vain terveys riittäisi.

Pertti Veikkolainen

Alhon maidonmyyntiosuuskunnan talo. Kuva Kurkijoki-museon kuva-arkisto, kuvaaja: Pekka Kyytinen.

Yksi muisto

Olin ruokolahtelaisen Sikiön järjestämällä sotamuseoreissulla noin kymmenen vuotta sitten. Taisi olla Portinhoikassa meidän huonompijalkaisten jäädessä linja-auton luo "ravureiden" juostessa maastossa.

Eräs nainen pyysi minnuu auttamaan jo silloin varsin vilkkaan tien yli. Siinä haastelemisen ohella tuli esille hänen olevan Kurkijoelta kotoisin. Todettiin molempien olevan Alholta.

Mie sanoin olevani Latunmäen Ainon vanhempi poika.

Oot sie Pertti?, hää kysy.

Hän mainitsi olevansa Havakka. Mie totesin, että Alhon suolta. Äiti aina kertoi Havakasta.

Mie menin tämän jälkeen täysin tukkoon. En pystynyt puhumaan enää mitään. Nyt sen jälkeen on harmittanut erittäin paljon. Vielä sekin, kun muisti miun nimen, vaikkei todennäköisesti oltu koskaan tavattu.

PV

Viivi Jylhä (vas.) ja Senja Häkli (oik.) hiihtoretkelle lähdössä, mutta mistä? Päivä taitaa olla lämmin, kun hangilla tarkenee tyylikkäässä lippalakeissa. Kurkijokimuseon kuvakokoelmat nro 3191.

Vauhdikasta mäenlaskua. Tunnistaisiko joku paikan tai laskijoita? Kurkijokimuseon kuvakokoelmat nro 3194

... Ja sitten me hiihdettiin

Pakkasen paukkuessa museolla oli taas valokuvatalkoot keskiviikkona 1.2.. Tässä on muutamia talvisia kuvia

museon laatikoista. Näin hiihdettiin Kurkijoella, miten luistaa suksi nyt?

Hauskaa laskiaisen aikaa kaikille,

*t. Niina Lehmusjärvi
Perinne eläväksi -hankkeen projektipäällikkö*

Vähän vanhempia hiihtäjäpoikia, mutta onko näin kepeissä tamineissa tarkoitus hiihtää vai esitellä hienoja suksia? Vasemmalta Pekka Kotaluoto, Erkki Valkeapää ja Ale Kotaluoto. Kurkijokimuseon kuvakokoelmat nro 3190.

Pieniä poikia suurilla suksilla vuonna 1925. Keskellä Veikko Kiiski Elisenvaarasta. Keitähän hänellä on kavereina? Kurkijokimuseon kuvakokoelmat nro 3176.

Hevosihmisiä - äitini, isäni ja anoppini

Maatilataloudessa hevonen oli täysin korvaamaton kotieläin aina 1960-luvulle asti.

Äitini lie isänsä opettamana tai mahdollisesti aivan oma-aloitteisesti oppinut valjastamaan ja riisumaan hevosen jo ennen rippikoulukäytänsä. Se kuului silloin jokaisen nuoren perustaitoihin siinä kuin tytöillä lehminen lypsy jo aivan nuorena.

Suomenhevonen on monikäyttöinen, niinpä äitini siinä 18 vuoden iässä lähti tansseihinkin hevosella ratsastain! Pojan pyrkinessä saatolle äitini sanoi: "Jos pysyt hevosen selässä niin lähe, mut takasi tuut kyllä jalkaparikassasi!"

Harmikseni en tullut koskaan kysyneeksi tapasivatko äitini ja isäni ratsastanssiaississa ja istuiko hän äitini takana saattiratsatuksella ja paljonko tuli isälle patikointimatkaa saattien jälkeen!

Näin itse äitini hevosta valjastamassa ja joutuisasti se kävi, mielestäni isääkin

nopsemmin.

Isäni palveli varusmies-aikansa ratsuväessä Hämeen Ratsurykmentin 4:ssä eskadroonassa. Sen päällikkö oli legendaarinen ratsumestari H. Majewski. Hän on toki oman kertomuksensa arvoinen. Isäni kertoi, että ratsuväessä hevoset olivat paljon varusmiehiä tärkeämpiä ja niistä pidettiin miehiä parempi huoli!

Hevosta ja pitkää rekeä tarvittiin vielä n. 55 vuotta sitten.

Kesämökkimme tontti pidettiin perunaviljelyksessä ja marjapensaita ja omenapuita varten. Maa oli savipitoista ja Karjalasta isäni oli oppinut, että sellaiselle maalle ajetaan suomutaa maanparannusaineeksi.

Oli kaunis kevättalven päivä, kun isäni lainasi lähitilalta reen ja hevosen ja lähdettiin kanki ja lapiot mukana järven jäätä pitkin suomutaa hakemaan. Paikka oli tiedossa ja isoja kuormia

Hevonen oli maataloustöissä korvaamaton ja vapaa-aikana sillä saattoi ratsastaa – vaikkapa tansseihin, kuten kirjoittaja kertoo. Kuva: kenties Poutasilta Haapavaarasta, Kurkijoki-museon kuva-arkisto

lapioimme, jään kantavuudesta huolta kantamatta. Onneksi se kesti ja iltaan mennessä tontilla oli hyvät kuormat märkää, mustaa ja painavaa mutaa!

Täytyypä sanoa, että seuraavana kesänä peruna kas-

voi jo paremmin!

Etelä-Savon Kangasniemen Voutilan tilaa viljeli jatkosodan aikana puolisoni Sylvi-äiti, apunaan vain nuori piika ja vanha renki. Sylvin eriomaiseksi kunniaksi on laskettava, että hän

käytännössä yksin syyskynätilan pellot oma-aloitteisesti. Parhaat hevoset tilalta oli viety sotaan, mutta hän lempiydellä sai vikuroivatkin hevoset tottelemaan!

Sota-aikana maaseudun naiset tekivät myös metsätöi-

tä hevoset apunaan. Kaupungeissakin lämmitettiin naisten hakkaamalla, pinoamalla ja hevosreessä kuljettamalla koivuhaloilla! Miehet olivat maata puolustamassa.

*Paavo S. Vepsä
Espoo*

Pyhäjärven (Prääsäjärven) takana näkyy Prääsän kylän karjalaistyyppisiä taloja. Prääsän keskustaajamasta löytyvät peruspalvelut ja asukkaitakin nelisen tuhatta.

Laatokkaa ympäri osa I Jatkosotaan perehtyen

Laatokkaa voi kiertää ympäri monella tavoin. Tässä kolmiosaisessa sarjassa katsotaan Laatokan maisemia sotahistoriallisin silmin. Moni voi yllättyä, miten kaukana vanhan rajan takana suomalaiset olivat Jatkosodan hyökkäysvaiheessa.

Kiertomatkamme Laatokan ympäri vei meidät ensin Pietariin ja sieltä Aunukseen. Ennen rajaa ohitimme laskujemme mukaan 320

autoa käsittävän venäläisen rekkajonon. Viipurin ohitimme uutta ohikulkutietä pitkin ja jatkoimme kohti Pietaria. Tie oli hyvässä kunnossa, ja liikenne oli alkumatalla hiljaista. Kaupunkia lähestyttäessä liikenne vilkastui, ja tie muuttui nelikaistaiseksi.

Pietariin tullessa eksyimme. Aikamme kierreltyämme ja katseltuamme upeita marketteja sekä valtavia tuhannen asukkaan kerrostaloja, löysimme oikean tienhaaran.

Tienviitassa luki Muurmansk 1340 km ja matkamme kohde Aunus 290 km.

Syväriläisen luostarilla tutustuimme luostariin ja joimme retkikahvit. Sieltä matkamme jatkui kohti Aunusta, jossa meille oli varattu yöpymispaikka.

Tie oli uusi, suora ja erittäin hyvässä kunnossa. Liikenne oli hiljaista ja maisema yksitoikkoista: entistä peltoaukeaa lähes silmän kantamattomiin.

Käännyttyämme Aunuk-

sen tielle maisema muuttui mäkisemmäksi ja metsäisemmäksi. Kahdenkymmenen tunnin ajomatkan jälkeen olimme ensimmäisessä kohteessa Aunuksessa, jossa vietimme ensimmäisen yön.

Syvärillä Jatkosodan taistelupaikoilla

Syyskuun 8. Päivä vuonna 1941 alkoi suomalaisten marssi kohti Syvärin voimalaitos. Tavoitteena oli valloittaa voimalaitos nopeasti ja pienin vaurioin.

Eteneminen oli vaikeaa ja hidasta. Maasto oli lähes läpipääsemätöntä kuusimetsää ja välillä oli upottavaa suota. Etenemistä hidasti matkan varrelta löytynyt vodkavarasto.

Voimalaitos oli yllättävän suuri, ja sitä ympäröi iso kylä, jota venäläiset kutsuivat kaupungiksi. Kylän ympärillä oli rakennettu vahva puolustusasema.

Hyökkäys aloitettiin välittömästi, mutta vastassa oli ylivoimainen ja hyvin varustettu joukko. Usean yrityksen ja jopa tulitaistelujen jälkeen 15. syyskuuta suomalaiset saivat kylän haltuunsa. Perääntyessään venäläiset yrittivät polttaa voimalaitoksen, mutta vahingot jäivät vähäisiksi. Koneisto jäi toimintakuntoon.

Valtauksessa kunnostautuivat erityisesti Ypäjän komppania. Viikon kestänyt hyökkäys vaati raskaan

Nurmoila on perinteinen aunuksenkarjalainen kylä, joka on syntynyt viimeistään 1500-luvulla. Jatkosodassa Nurmoila oli Suomen miehittämänä vuosina 1941–1944. Kylään majoitunut Olavi Paavolainen kirjoitti siellä teostaan Synkkä yksinpuhelu.

veron: 130 kaatunutta ja haavoittunutta.

Syvärinjoki on 224 kilometriä pitkä ja johtaa Äänisestä Laatokkaan. Jokeen rakennettiin suuri voimalaitos vuosina 1933–1938 ruotsalaisten insinöörien toimesta. Koskessa, johon voimalaitos rakennettiin, on pudotusta 11 metriä ja veden virtaama on keskimäärin 800 kuutiota sekunnissa. Sähköntuotanto on Imatrankosken luokkaa.

Venäläiset sissit yrittivät useasti tuhota voimalaitoksen, mutta suomalaiset torjuivat tuhotyöt. Voimalaitos pystytettiin pitämään toiminnassa. Näin ollen korsut ja kämpät saivat sähköä, valoa ja lämpöä.

Aito karjalaiskylä – Nurmoila

Nurmoilaa pidetään Aunuksen alueen aidoimpana karjalaiskylänä.

Talot ovat harmaita ja useat lahonneiden aitojen ympäröimiä. Ne sijaitsevat läheisen Kalajärven rannalla ja sen välittömässä läheisyydessä.

Kylässä vallitsi kesäinen rauha ja hiljaisuus. Vanhat mummut häärasivät omissa askareissaan, ja kiirettä ei ollut kenelläkään. Näytti siltä kuin elämä olisi pysähtynyt johonkin kaksikymmenluvulle.

Läheisellä hiekkakankaalla oli iso monien hehtaarien laajuinen kalmisto.

Se on tyypillinen metsähautausmaa, joka on edelleen käytössä. Paikalla näkyi uusia hautoja, joiden ristissä oli vainajan kuva ja monivärinen muovikoriste. Oli myös hautoja, joiden ristit olivat kaatuneet ja lahonneet.

Sodan aikana Aunus-Petroskoi tietä, jonka varrella kylä sijaitsee, pidettiin

tärkeänä kulkuväylänä kohti Petroskoita. Niinpä suomalaisten tavoitteena oli saada tie haltuun. Syyskuun 5. päivänä suomalaiset aloittivat hyökkäyksen. Tavoitteena oli vallata tieyhteys kohti Petroskoita.

Venäläisjoukkojen vahvuus yllätti: heillä oli vahvat puolustusasemat tien läheisyydessä. Suomalaisjoukkojen hyökkäys tapahtui metsän kautta. Aseet ja ammuksia piti kantaa miesvoimin kauas metsään. Ammuksia piti säästää. Jokaista laukausta kohden tuli kymmenen takaisin.

Välillä hyökättiin ja sitten taas peräännyttiin. Tilanne ei ollut kenenkään hallinnassa. Oli täysi kaaos. Kaiken kaaoksen keskellä jotkut suomalaisjoukot pystyivät katkaisemaan venäläisten perääntymistien.

Muutaman päivän taistelujen jälkeen venäläiset jäivät mottiin. Taistelujen lopuksi saatiin 400 venäläistä sotavankia ja paikalla laskettiin olevan 1200 venäläistä kaatunutta. Suomalaisen tappiot olivat toistasataa kaatunutta.

Lentokenttä kylä laidalla

Kylän läheisyydessä oli aikoinaan lentokenttä, jonka venäläiset naisvangit olivat rakentaneet 1930-luvulla. Kenttä oli tehty laajalle hiekkakankaalle. Kiitoradat olivat pitkät ja tasaiset. Kenttä oli sodan aikana suomalaisten käytössä, ja sillä oli tärkeä merkitys sotatoimien kannalta.

Alueelle rakennettiin miehistökasarmit ja konehallit. Koneet piti talvella pitää lämpiminä ja valmiina lentoon lähtemään. Kentän pitäminen lentokunnossa tuntui

Aleksanteri Syväriläisen Pyhän Kolminaisuuden luostari sijaitsee 24 kilometrin päässä Lotinapellon kaupungista Lenin-gradin alueella. Se on perustettu vuonna 1506. 500-vuotisen olemassaolonsa aikana luostari on saanut kokea monta onnettomuutta, joista pahin lienee ollut vuonna 1917 tapahtunut vallankumouksen ja ateismin aiheuttama hävitys. Luostari on palautettu Venäjän ortodoksiselle kirkolle v. 1997.

joskus talvella ylivoimaiselta. Avuksi saatiin venäläisiä sotavankeja, jotka lapiotyönä pitivät kiitoradat puhtaana lumesta. Enimmillään töissä oli jopa 300 vankia.

Venäläiset lentokoneet häiritsivät kentän toimintaa. Monista pommituksista huolimatta vauriot jäivät vähäisiksi.

Nykyään kenttä on rappeutunut, ja kiitorata kasvaa horsmaa ja pajua. Juoksuhaudat ovat sortuneet sekä rakennukset lahonneet ja kaatuneet.

Prääsä – tärkeä etappi matkalla Petroskoihin

Prääsän kauppala sijaitsee Aunus–Petroskoi valtatievarrella kauniin Pyhäjärven rannalla. Paikkakunta

on tyypillinen venäläiskylä harmaine taloineen ja pienine peltoineen.

Prääsän valloitus oli tärkeä etappi matkalla Petroskoihin. Toisaalta se oli elintärkeä venäläisille, koska Prääsän kautta kulki huoltotie Petroskoihin.

Suomalaisjoukot olivat jo valmiiksi väsyneitä, likaisia ja nälkäisiä pitkän ja rasittavan erämaamarssin jäljiltä. Mielialat olivat kireällä ja ammuksien vähissä. Kaikesta huolimatta hyökkäykseen oli lähdettävä, kun käsky kävi.

Suurin ponnistuksin kylä saatiin vallattua. Tappiot olivat väsymyksestä johtuen erittäin suuret. Kaatuneita ja haavoittuneita oli yhteensä 150 miestä.

Kiivaan taistelun jälkeen venäläiset perääntyivät jättä-

en jälkeensä lähes tuhat kaatunutta. Lisäksi suomalaiset saivat erittäin suuren sota-saaliin: 200 kuorma-autoa, 300 hevosta, 600 kivääriä ja ennen kaikkea erittäin paljon elintarvikkeita.

Prääsän menetys oli venäläisille kova paikka. Tämän jälkeen he aloittivat Petroskoin evakuoimisen. Suomalaisille avautui tie Petroskoihin.

Kylän valtauksen jälkeen tuli uusi ongelma. Siiviliväestö, joka oli jäänyt paikoilleen, tarvitsi ruokaa. Ruokahuolto oli tarvikkeiden puutteen vuoksi vaikeaa. Armeijan kenttäkeittiöt joutuivat koville ruokkiessaan siviiliväestöä. Myöhemmin ruokahuolto jäi paikallisten asukkaiden hoidettavaksi kylän vanhinten johdolla.

Prääsän valtaukseseen osallistui myös JR8-joukkue, jossa oli mukana Väinö Linna. Tuntemattomassa sotilaassa hän kirjoittaa sotilaiden purnaamisesta pitkän marssin jälkeen, ”jermujen” seisottamisesta kovennettua rangaistusta venäläispommituksen aikana sekä sotamies Antti Rokan kieltäytymisestä kivien laittoon saunapolun varteen.

Veteraanien kertoman mukaan edellä mainitut tarinat perustuivat tositapahtumiin, jotka tapahtuivat juuri Prääsän kylässä.

Erkki Poutanen
Lähteinä käytetty matka-opas Nikolain kertomuksia ja Ari Rautalan teosta Itä-Karjalan valtaus.

Hanki nyt edullisesti Karjalan perusteokset

Historiasarjan viimeiset osat ilmestyvät v. 2013

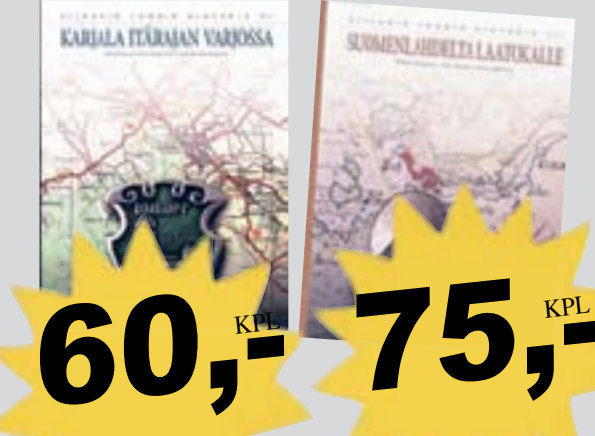

Viipurin läänin historian I osa
KARJALAN SYNTY (Ovh 70,-)

I osa sisältää Viipurin läänin geologian, elollisen luonnon vaiheet ja arkeologian kivikaudelta keskiajalle.

VIIPURIN LINNALÄÄNIN SYNTY

II osa käsittelee Karjalan alueen keskiaikaista historiaa vuoteen 1534 saakka. (Ovh 70,-)

SUOMENLAHDELTA LAATOKALLE

osa III
kattaa Ruotsin Karjalan vaiheet 1530-luvulta 1700-luvun alkuun. Rakentumassa olleen uuden ajan territoriaalivaltion ja rajaseudun historiaa. (Ovh 75,-)

KARJALA ITÄRAJAN VARJOSSA

- osa VI
- I Itsenäisen Suomen Viipurin lääni
 - II Viipurin läänin alue ja asukkaat sodan jälkeisessä Suomessa
 - III Entisen Viipurin läänin osat Neuvostoliitossa, Venäjällä ja suomalaisessa julkisuudessa. (Ovh 75,-)

Tilaa oheisella kupongilla, tai soita 05 5414 600, tai tilaukset@karjala-lehti.fi

Postimaksu maksettu

KARJALA-lehti

TUNNUS 5004401
53003 LAPPEENRANTA

TILAUSKUPONKI

Tuote	Kpl	Hinta
+ postikulut		
Nimi:		
Osoite:		

Korillinen sukkia

Tällä kertaa kästyökoristam-
me löytyy Hiitola-sukkia!

Vanhin sukkaohje on
Kyllicki Mitrosen tekemä.
Alkuperäinen sukka on Kan-
sallismuseon kokoelmissa ja
se on väritykseltään puna-
valkoinen.

Pitkävartinen sukka on
juhlavan näköinen ja se on
neulottu ohuesta sukkalan-
gasta, kuten hienot sukat ai-
kaisemmin neulottiin. Varren
mallineule koostuu 14 ker-
roksesta, jotka muodostavat
joustavan neuloksen. Näin
sukka sopii monenkokoisii-
n jalkoihin, eikä erillisiä poh-
jekavennuksia tarvita.

Sukan ohje löytyy Kyl-
licki Mitrosen kirjoittamasta
Suomalaisesta sukkakirjas-
ta sekä Venla-kirjasarjasta.
Kirjojen painokset ovat lop-
puneet, mutta kirjoja löytyy
monesta kirjastosta. Sukan
neulominen vaatii tarkkuut-
ta kerrosten kanssa ja kärsi-
vällisyyttä ohuen langan ja

pitkän varren kanssa, mutta
onnistuu ihan hyvin jonkun
verran sukkia neuloneelta.

Toinen sukkaohje on
tätimme Ritva Tillqvistin
tekemä. Pirjolla oli Hiitola-
sukaksi nimitetty sukka, ja
hän pysyi Ritva-tätiä sel-
vittämään kuinka sukka on
tehty ja kirjoittamaan siitä
ohjeen. Sukan mallineule
koostuu kahdesta kerrok-
sesta, ja se on helppo oppia.

Alkuperäisen sukan väri-
tys on puna-harmaa. Sukkaa
voi neuloa paksummasta tai
ohuemmasta langasta ja so-
vittaa silmukoiden määrä
langan paksuuteen sopivak-
si. Kuvassa 2 nämä sukat on
puna-valkoiset.

Ritva-täti ehti neuloa
monet Hiitola-sukat ennen
äkillistä kuolemaansa. Su-
kan tiimoilta pidettiin suu-
ren suosion saanut Hiitolan
pitäjäseuran käsityötilaisuus
helmikuussa 2011. Sen jäl-
keen on kymmenet ellei

sadat sukkaparit syntyneet
ahkerissa käsissä. Sukkaoh-
jetta on saatavilla Hiitolan
pitäjäseurasta tai serkultam-
me Tiina Tillqvistiltä. Sukan
tarina onkin jo aikaisemmin
esitellyt Kurkijokelaisessa.

Kolmas sukkaohje jul-
kaistiin marraskuussa 2011
Hiitolan pitäjäseuran käsi-
työtilaisuudessa.

Alkuperäisen puna-val-
koisen sukan on neulonut
Anna Tanninen Hiitolan
Haapalahdesta. Sukat löy-
tyvät Joensuun museosta,
ja sukkien kuvia löytyy In-
ternetistä Suomen museot
online-sivustolta.

Pia tutki kuvia ja laati
näiden kuvien perusteella
kirjoneulekaaviot ja sukka-
ohjeen sekä neuloi mallisu-
kat ohuesta langasta.

Terttu Ketola neuloi tes-
tisukat paksummalla langal-
la, ja ohjeesta tehtiin versio
myös Nalle-langan vahvui-
selle langalle. Sukkien ohje
on saatavilla Hiitolan pitäjä-
seurasta sekä Pia Ketolalta.

Jos teillä lukijoilla on
kaappien kätöissä sukkia,
joiden mallin tiedätte ole-
van Hiitolasta, laita meille
viestiä, niin katsotaan saa-
taisiinko niidenkin sukkien
mallit talteen.

Karjalaiset kalsut

Karjalaisnaisten jalkineina
kalsut ovat hyvin vanhaa
perua. Ne tehtiin saumatto-
miksi neulomalla ne sukka-
puikoilla, aivan kuten sukan
varret. Kesäkalsut neulottiin
pellavarihmasta ja lämpimät
talvikalsut villalangasta.
Kalsut ulottuivat nilkasta
polviin ja ne sidottiin jal-
kaan pohkeen ja polven vä-
liltä, kuten sukan varretkin,
nauhalla. Ne olivat kuin te-
rättömät sukat.

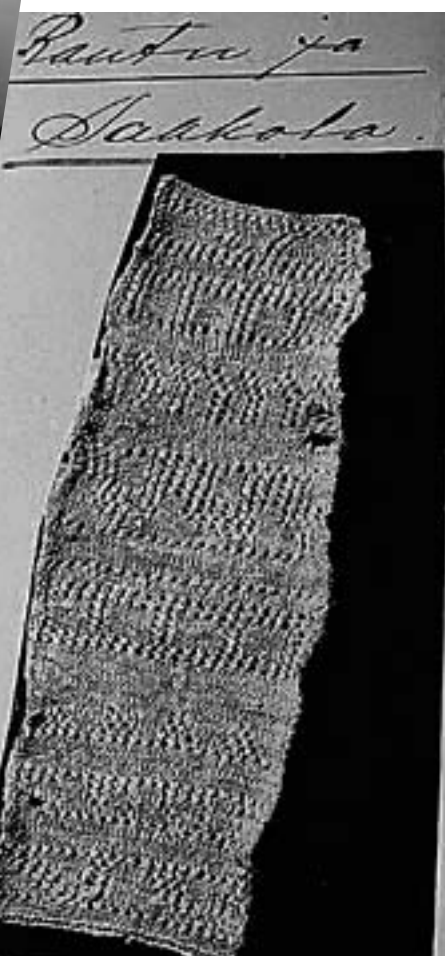
1800-luvulla karjalais-
naiset pitivät kalsuja vielä
kirkkomatkoillakin virsujen
tai tuohitohveleiden kanssa,
mutta 1900-luvun puolella

Kyllicki Mit-
rosen mallin
mukaan
tehdyt sukat,
joiden teke-
minen vaatii
tarkkuutta.

Hiitolan Haapalahdesta kotoisin
olevan sukkamallin teko-ohje on
saatavissa kirjoittajalta.

ne olivat tyypillisiä "arkijal-
kineita", joita naiset käytti-
vät paljain jaloin ollessaan
tai tohvelien ja virsujen
kanssa ahavailmoilla sekä
säärtien suojaamiseksi raa-
peutumiselta kaskityömail-
la, vihkon ja heinän teossa,
sänkipellolla ja marjassa.
Kenkien kanssa niitä ei juuri
käytetty. Ilmeellä, Hiitolassa
ja Parikkalassa näki kalsuja
vielä 1920-luvulla.

Nykyisin kalsuja vastaa-
vat lähinnä säärystimet.

Lähde: Iivar Kemppinen,
Kadonnut Karjala

Nyt penkomaan kästyö-
koria ja katsotaan mitä sieltä
seuraavaksi löytyykään ...

Pia ja Pirjo

Kuvat Pia Ketola
pirjo.kopra@gmail.com
pia.ketola1@gmail.com

A 3366
3497

Taidokkaasti kuvioitunut pellavarihmasta neulotut kesäkal-
sut Sakkola-Raudun alueelta löytyvät Kansallismuseosta.
Kuva: Kansallismuseon arkisto.

Ritva Tillqvist selvitti
näkemästään Hiitola-
sukasta mallineuleen,
joka koostuu kahdesta
helposti opittavasta ker-
roksesta.

TULE PITÄJÄ- JUHLA- KAHVILLE

tiistaina 14.2. klo 12-13
Kurkijokelaisen toimitukseen,
Koulukuja 7, Loimaa ja kertomaan ideasi
tämän vuoden Pitäjäjuhlien

- ohjelmaksi
- ohjelmansuorittajaksi
- järjestelyiksi
- tai muihin asioihin

Voit myös ilmoittautua talkoolaiseksi.

Tervetulotoivotuksien
Pitäjäjuhlatuomikunta

Vauvan sukan tarina

Terttu Latvalan äiti Kerttu
Kulmanen oli matkalla 2 kk
ikäisen tyttövauvansa Tuulan
kanssa sotaa pakoon alku-
vuodesta 1940. Junamatka
Vaasasta keskeytyi, kun rata
oli poikki pommitusten takia.
Junassa heitä vastapäätä
istui eläkkeellä oleva kä-
sityönopeuttaja. Hän sääli
pientä vauvaa, jolla ei ollut
tossuja. Niinpä hän purki
valkoisesta käsin neulotus-
ta villatakistaan lankaa ja
neuloi vauvalle sukat radan
korjaustöiden aikana.

Kerttu Kulmanen neuloi
elämänsä aikana useita sa-
toja sukkia samalla mallilla.
Uudet sukat aina kun tutta-
vapiiriin syntyi uusi vauva.

Terttu Latvala, Kertun
tytär on neulonut samalla
ohjeella yli 200 sukkaparia.
Sukan tarinan kuulin häneltä.

Jatkukoon sukan tarina
uusien neulojen kautta tu-
leville sukupolville.

Ritva Järvinen

Vauvan sukka

1 kerä Alpaca-lankaa ja suk-
kapuikot kokoa 2½.

Luo 10 s. jokaiselle pui-
kolle ja neulo 12 krs 2o, 2n
joustinta.

*Neulo 4 krs nurin, 4 krs
oikein, 4 krs nurin ja 12 krs
2 x 2 joustinta* Toista *.*.

Neulo kantapappu pui-
koilla 1 ja 4, yht. 12 krs.
Nosta aina 1. s neulomatta.
Jaa silmukat kolmeen osaan
niin, että keskellä on 6 s ja
reunoilla 7 s ja tee kantapoh-
jan kavennukset. Neulo en-
sin reunan 7 s oikein ja sen
jälkeen keskiosasta 5 s, nos-
ta 1 s neulomatta, neulo 1 s o
reunaryhmän silmukoista ja
vedä nostettu s neulotun yli.

Käännä työ. Nosta 1. s
nurin neulomatta ja neulo
keskiosan 4 s ja viimeinen s
seuraavan reunaryhmän sil-
mukan kanssa nurin yhteen.

Käännä työ ja jatka neu-
loen edestakaisin keskim-

mäisillä silmukoilla kaven-
taen reunasilmukat pois.

Jatka poimimalla kanta-
lapun sivuista 7 lisäsilmu-
kaa ja neulo terän suora
osuus: *4 krs puikkojen 2
ja 3 silmukat nurin (jalka-
terän päälle) ja loput oikein,
4 krs kaikki silmukat oikein.
Toista *.* 2 kertaa.

Neulo vielä 4 krs yläpuo-
len silmukat nurin jaalapuo-
len oikein.

Tee sukan kärkeen nau-
hakavennus: 1. ja 3. puikon
lopussa kolmanneksi ja toi-
seksi viimeiset s:t oikein yh-
teen ja 2. ja 4. puikon alussa
toinen ja kolmas s kavennus
ylivetäen.

Kun jäljellä on 4 s, kat-
kaise lanka ja pujota se
2 kertaa s:n läpi. Päättele
langat ja höyrytä sukat ke-
vyesti.

Liu lau laskiaista!

Viime Kurkijokelaisessa oli hauska kertomus laskiaisen vietosta, ”Mäenlaskua Haa-pavaarassa”

Liitteenä oli valokuva Kiiskilästä Elisenvaarassa. Sama kuva on ollut Sarka-museossa seinällä esillä.

Isäni Pekka Kiiskin ko-koelmassa on kaksi samas-sa tilanteessa otettua muuta kuvaa.

Mäkeä on lasketeltu pel-torinteessä Kiiskilän päära-kennuksen takana kohti Ala-kylää. Isä kertoi aikoinaan,

että hyvällä hankikelil-lä oli saatu hyvää kyytiä ja menty pitkälle. Joskus oli ollut mukana vieraita. Soikkeli asuivat Kiiskiläs-sä muutaman vuoden ajan.

Museon kuva on ollut ilmeisesti isän sisaren An-ni Kuusimäen hallussa ja hänen tyttärensä Anna-Lii-

Vasemmalla seisoo Emil Soikkeli, takana pienet lierit hatu-sa on Aino Soikkelilla, isän vanhimmalla sisarella. Oikeassa reunassa vaalea päähine on Anni sisarella, myöhemmin Kuusimäki. Keskellä istuu Veikko, pikkuveli.

sankin kuoltua se on annettu museoon.

Isän kokoelman kaksi muuta kuvaa ovat huono-laatuisia, mutta osan henki-löistä voi tunnistaa.

Yhden kuvan takana on vuosiluku 1924.

Nykyisin nousemme tä-tä samaa rinnettä ylös, kun menemme Valtosen kautta Kiiskilään.

Ovatko he vain laskevinaan tässä kuvassa? Isä-Pekka on toinen vas. ja Anni-sisar (vaalea päähine) on neljäs vas. Emil Soikkeli on takimmaisena ja Aino Soikkelin hatussa on pieni lieri. Veikko, pikkuveli, istuu reessä. Olisiko taustalla Kär(i)mäki?

Kiiskilä taustalla. Reen edessä pötköttää isä-Pekka ja pikkuveli Veikko on reen sivulla. Anni-sisar istuu keskellä ja Aino-sisaren hatussa on lieri.

Marjaliisa Kiiskilästä

Laskiainen oli Karjalassa tärkeä päivä

Ortodoksit aloittivat laskiaisesta Pääsi-äiseen asti kestävän paaston, ha laskeu-tuivat paastoon. Päivä oli tärkeä myös luterilaisille, joiden Pääsiäisen odotuk-seen paasto ei kuulunut.

Laskiainen oli taitekohta työvuodes-sa. Kehräämiset oli saatava päätökseen, jotta päästiin kutomaan kankaita.

Laskiaistiistai oli railakas mäenlasku-

päivä, johon osallistuivat myös aikuiset jonkin verran. Laskuliun pituudesta katsottiin vuodenkasvua, pellavat olivat sitä pitempiä, mitä kauemmas liu’uttiin.

Ruokana oli laskiaisrokka. Syömisen jälkeen luut vietiin sellaiselle paikalle, mitä kauemmas ei sikojen toivottu ke-sällä menevän.

Haasteltiin ja päätettiin Perinteen säilytyksestä

Kurkijoki-Säätiön nuorisotoimikunta perustettiin vuo-den 2010 loppupuolella tar-koituksenaan herättää kar-jalaistaustaisissa nuorissa kiinnostusta juuriaan koh-taan. Tehtävä ei ole helppo, sillä nyky-yhteiskunnan in-formaatiotulvassa on haas-tavaa saada viesti perille ja nuoret pohtimaan taustaan-sa. Nuoret ja nuoret aikuiset ovat myös sikäli haastava kohderyhmä, että harva kokee tarpeelliseksi tutus-tua omiin juuriinsa, ehkäpä siksi että omakaan paikka yhteiskunnassa ei vielä ole vakiintunut. Valtaosa tämän päivän karjalaistaustaisista nuorista ja nuorista aikuisis-ta on jo kolmannen polven karjalaisia, eikä side rajan-takse ole enää yhtä vahva kuin aiemmillä sukupolvil-la.

Juuristaan kiinnostuneita nuoria kuitenkin on ja heil-lä on vielä hieno mahdolli-suus keskustella Kurkijoella eläneiden ihmisten kanssa.

Mikäli omia isovanhempia ei enää ole tarinoita kerto-massa, esimerkiksi vuosit-tain järjestettävät Kurkijoen pitäjäjuhlat tarjoavat mah-dollisuuden Kurkijoelta lähtöisin olevien ihmisten tapaamiseen.

Karjalassa syntyneiden määrän vähetessä painettu sana muodostaa yhä tär-keämmän tiedon lähteen. Tietoa onkin nykyisin saa-tavilla laajasti; erilaisia kir-joja on useita ja tietysti sa-nomalehti Kurkijokelainen on tallentanut kuluneiden kuuden vuosikymmenen aikana paljon perinnettä ja arvokasta tietoa. Internet on noussut nykynuorison selkeästi käytetyimmäksi mediaksi ja sen mahdolli-suudet karjalaisen perinteen ja tiedon jakamiseen onkin otettu hyvin hyötykäyttöön.

Kurkijoen omat internet-sivut ovat olleet käytössä jo toista vuosikymmentä, tar-joten monipuolisesti tietoa sitä etsiville. Muutaman

viimevuoden aikana Face-book on saavuttanut suuren suosion tietokoneita käyt-tävien ihmisten parissa ja sen kautta on helppoa pitää yhteyttä esimerkiksi muihin Kurkijoesta kiinnostuneisi-in. Kurkijoen oma Face-book ryhmä on kerännyt jo lähes 180 jäsentä ja ryhmä kasvaa tasaista tahtia. On mielenkiintoista huomata, että Facebook-ryhmämme jäsenistössä on väkeä vä-hintään kolmesta sukupol-vesta ja keskustelu on välillä yllättävänkin vilkasta.

Jotta nuorisotoimikunnan tavoite mahdollisimman monen karjalaistaustai-sen nuoren aktivoimisesta toteutuisi, on tärkeää että vanhemmat sukupolvet he-rättäisivät jälkipolvissa kiin-nostusta juuriaan kohtaan. Jos kiinnostuksen saa nuo-ri-sa syytettyä, karjalaiseen perinteeseen liittyvää tietoa ja verkostoja on nykyisin jo-kaisen käden ulottuvilla.

Antti Sahla, Turku

Nuorisotoimikunnan puheenjohtaja, Kurkijokelaisen toimitusneuvoston jäsen

Yhteys Kurkijokeen, Hiitolaan Karjalaan:

Isoisäni Kalevi Sahla on kotoi-sin Kurkijoelta Räihävaaran kylästä. Olen päässyt käymään Kurkijoella kahdesti, vuosina 2009 ja 2011.

Kerro elämästäsi ja muista sinulle tärkeistä asioista:

Sain viime vuoden joulukuussa opiskeluni päätökseen Turun ammattikoulussa ja valmis-tuin Tradenomiksi. Opiskelui-hini liittyen toteutimme Kurki-joki-Säätiön kanssa projektin, jonka tuloksena on muun muassa Kurkien kutsu-DVD. Tämän projektin jälkeen suori-tin vielä opintoihini kuuluneen työharjoittelun Kurkijokelaisen toimituksessa, jonka jälkeen olen pysynyt Kurkijoki-Säätiön toiminnassa mukana. Nykyisin työskentelen turkulaisessa it-alan yrityksessä, jossa työ-tehtäviini kuuluu esimerkiksi graafinen suunnittelu ja html-koodaus.

Mikä karjalaisuudessa on parasta?

Karjalaisuudessa on parasta yhteisöllisyys. Vielä nykyäänkin karjalaiset juuret yhdistävät ihmisiä, vaikka viimeisestä evakkoreissusta on kulunut aikaa jo lähes 70 vuotta. On hienoa huomata, että esimer-kiksi Facebookin kautta myös toisen ja kolmannen polven karjalaiset verkostoituvat keskenään jakaakseen tietoa ja ajatuksia.

Kuvaamassa materiaalia Kurkien kutsu-doku-menttielokuva varten Kurkijoen Soskuassa kesäl-lä 2009. Kuva: Juho Kyynäräinen

JATKO SOTA

Hiitolan suunnan taistelut jatkosodan hyökkäysvaiheessa

– 15. Divisioonan hyökkäys Simpeleeltä
Kilpolan saareen 31.7. - 23.8.1941

Osa 2.

4. Sotatoimet 8. – 12.8.1941

JR 15:n hyökkäys eteni Kokkolanjoen ylityksen jälkeen kohti Kuoksjärven tienhaaraa kohtaamatta vihollista. Rykmentin etenemistä haittasivat edelleen huonot tieolosuhteet. Pioneerien uurastuksesta huolimatta liikkeen edistämiseksi oli resursseihin verrattuna liian suuri. Sade pehmensi entisestään maastoa ja vähäistä tiestöä ja teki kaluston sekä huollon liikuttamisen hyvin haasteelliseksi.

8.8. sai 15.D käskyn hyökätä tavoitteena Karjalan rata, jonka ylityksen jälkeen JR 15:n oli valmistauduttava jatkamaan hyökkäystään Kurkijoen suuntaan. 8.8. kuluessa JR 15:n joukot saavuttivat Kuoksjärven. Hyökkäys tuli viholliselle yllätyksenä ja sille aiheutettiin melkoisia tappioita. I/JR 15 katkaisi Karjalan radan Kankaanlammen eteläpuolella.

9.8. saivat JR 15 ja JR 57 tehtävän vallata yhdessä Alhon. Tehtävän suorittamista varten tehtiin taistelujaotusmuutoksia, joilla muodostettiin taisteluosasto

(I/JR 57 ja III/JR 15), jonka tehtävänä oli iskeä Alhoon ryhmittyneen vihollisen oikeaan sivustaan ja selustaan. Hyökkäys kohtasi 9.8. illalla Alhossa voimakasta vastarintaa. 10.8. aloitti III/JR 15 klo 04 uuden hyökkäysradan yli Alhon eteläpuolitse ja kääntyi sen jälkeen saarrostaen pohjoiseen Alhon itäpuolelle. Alho saatiin vallattua 10.8. klo 06.

Kun Karjalan rata oli laajalla rintamalla saavutettu ja Alho vallattu, antoi divisioonan komentaja ev Hersalo JR 15:lle tehtäväksi edetä Hiitola – Kurkijoki tielle Mustolan kylän kohdalla. Rykmentin pohjoispuolella hyökkäävän JR 57:n tehtäväksi annettiin hyökätä tavoitteenaan Kurkijoki. Alueella hyökkäävä Er.RajaJP alistettiin JR 57:lle. Samalla II AK antoi 15.D:lle käskyn ottaa vastaan aikaisemmin 2.D:n vastuulla olleet tehtävät Kurkijoen suunnalla. Näin Hiitolan alueen ratkaisutaistelut jäivät kokonaan 15.D:n vastuulle.

Alhon valtauksen ja II AK:n käskemien tehtävämuidosten jälkeen 15.D:n tärkeimmäksi tehtäväksi vahvistui vihollisen pe-

Alho vallattiin 10.8. Tällaiselta Alhon näytti valtaajille ja myöhemmin kotipaikkoihinsa palanneille. Kuva: Kurkijoki-museon valokuva-arkisto

rääntymisteiden katkaisu ja sen vetäytymisen estäminen. Kun vihollinen oli saarrettu sekä etelästä että pohjoisesta, jäi vihollisen ainoaksi mahdollisuudeksi vetäytyä hallitusti Kilpolan saareen ja yrittää siellä laivata joukkonsa ja kuljettaa ne vesitse Laatokan yli.

Hiitolan ja Kurkijoen vä-

liseltä tieltä johti Kilpolaan vain yksi maantieluokan tie Kyläjärven ja Paksujalan risteysten kautta. Näiden risteysten ottaminen haltuun ennen vetäytyä vihollisen pääjoukkoja oli ensiarvoisen tärkeää operaation lopputuloksen kannalta.

Divisioonan komentaja antoikin JR 15:lle tehtä-

väksi suunnata yksi pataljoona Kyläjärven suuntaan. Rykmentin komentaja käski tehtävän edelleen II/JR 15:lle. Pataljoonan tehtävänä oli katkaista Hiitolan ja Kurkijoen välinen tie Kyläjärven kohdalla ja asettaa varmistus joka suuntaan. Pataljoona ei kuitenkaan täyttänyt saamaansa käskyä

kirjaimellisesti vaan yöpyi kilometrin päässä tienristeyksalueesta samaan aikaan kun vihollisen liikenne oli risteuksen kautta vilkasta Kilpolan suuntaan. Näin koko divisioonan taistelun kannalta tärkeä tavoite jäi täyttämättä. Vihollinen voitti osittain kilpajuoksun, mikä piensin sen tappioita.

Samaan aikaan 10.8. JR 57 valtasi Kurkijoen kirkonkylän ja näin vihollisen yhteydet pohjoiseen oli katkaistu. Rykmentti saiikin jatkotehtävän aloittaa vihollisen takaa-ajo Kurkijoelta etelään Mustolan suuntaan. Takaa-ajotehtävä määrättiin II/JR 57:lle, joka aloitti hyökkäyksensä 11.8. aamulla. JR 15 sai käskyn jatkaa hyökkäystään Kyläjärven suunnalla 11.8. aamulla. Edellisenä yönä vastoin käskyä lepoon jäänyt II/JR 15 sekä III/JR 15 jatkoivat hyökkäystä Hiitolan ja Kurkijoen väliselle tielle ja edelleen Paksujalan risteuksen suuntaan. Pataljoonat katkaisivat päätien ja kohtasivat vihollisen, joka kalustonsa hyläten pääsi murtautumaan Paksujalan kautta itään. Taistelussa tuotettiin viholliselle n. 50 kaatuneen tappiot ja saatiin huomattava sotasaalis, johon kuului mm. kolme 152 mm:n haupitsia, kolme pst-tykkiä ja 40 kuorma-autoa. 11.8. illalla pataljoonat saivat tehtävän jatkaa hyökkäystään Paksujalan tienhaaran luoteispuoliseen maastoon.

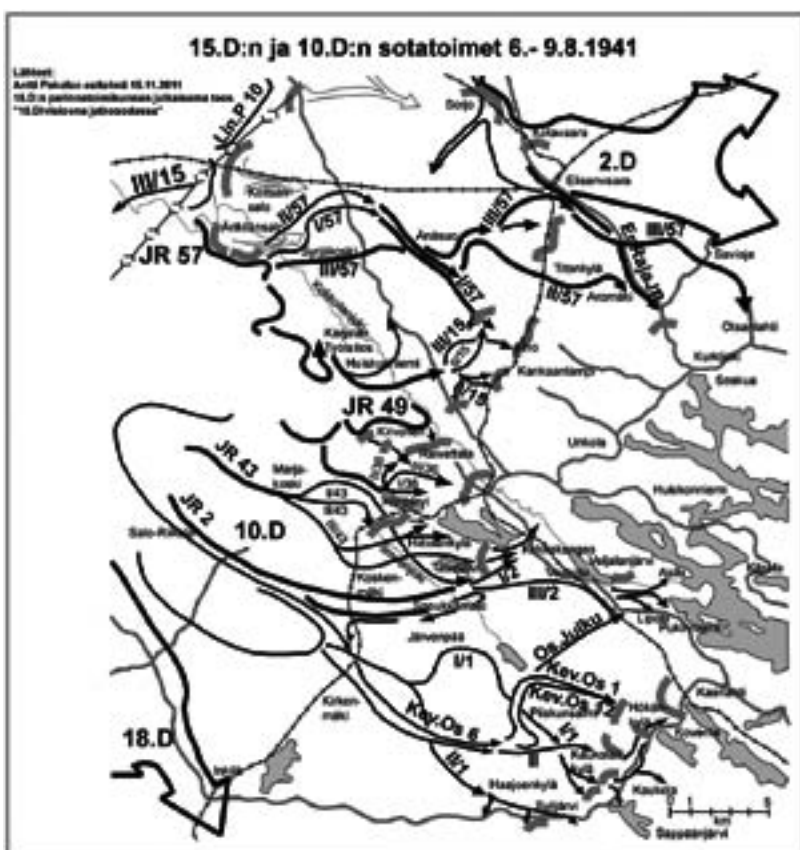
15.D:n oikealla sivustalla aloitti JR 36 hyökkäyksen 11.8. aamulla Alasjärven pohjoispuolella, mikä johti alueella puolustavan vihollisen joutumiseen entistä tiukemmin saarroksiin, mutta sitä ei vielä pystytty tuhoamaan.

JR 36:n pohjoispuolella hyökkäsi JR 49, joka saavutti nopeasti menestystä ja valtasi 11.8. Raivattalan ja Hiitolan asemakylän sekä Kurkijoelle johtavalla tiellä Kokkolanjoen sillan. Kuristusote vihollisen ympärillä kiristyi, kun samaan aikaan JR 57 eteni Kurkijoelta lounaaseen kohti Hiitolan asemakylää.

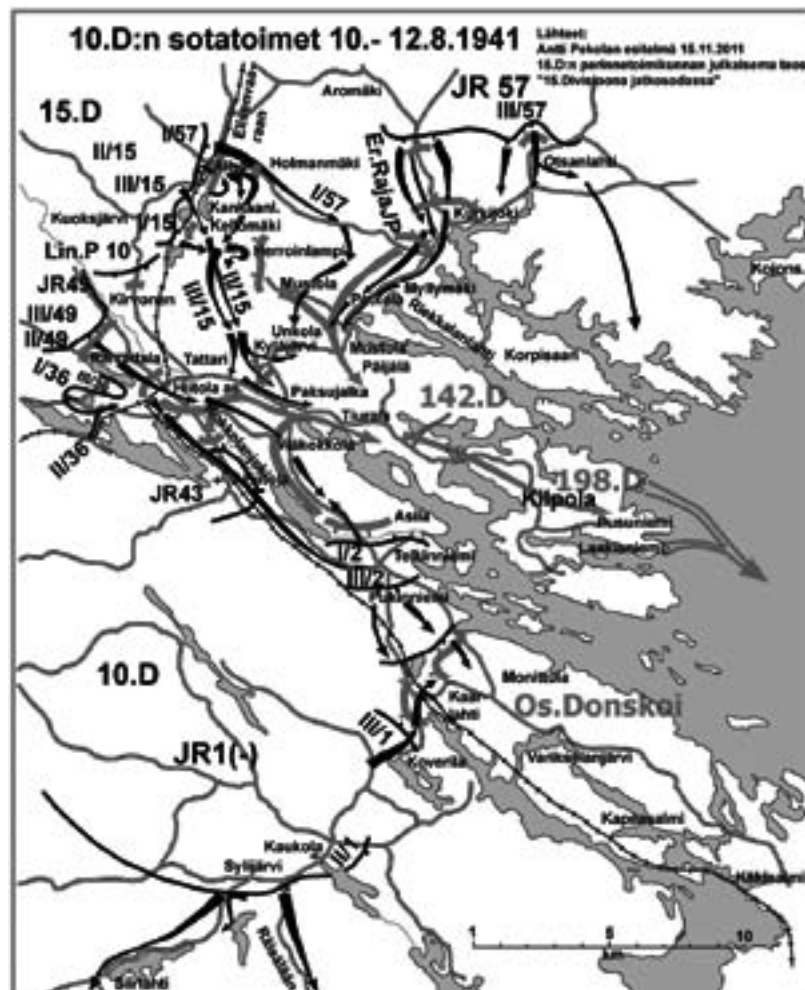
12.8. hyökkäys eteni edelleen eri suunnissa ja pihtiote kiristyi. JR 57 saavutti Mustolan koillisessa ja samaan aikaan JR 36 saavutti lounaassa Telkinniemen ja Vaavojan. Rykmentin nopea eteneminen oli mahdollista, kun vihollinen oli yön aikana pääosin vetäytynyt saarroitusrenkaasta. JR 15 jatkoi puolestaan hyökkäystä Hiitolan ja Kurkijoen välisen tien itäpuolelle.

Vihollisen pääosat oli näin saatu työnnettyä kokonaan Tiuralan – Huiskanniemen – Kilpolan alueelle. Tässä yhteydessä päätettiin myös JR 49 alustus 15.D:lle ja se palautettiin oman yhtymänsä (18.D) kokoonpanoon.

Raimo Hannukainen
evl evp

Alkuvaiheen jälkeen hyökkäyksen painopiste siirtyi Kokkolanjoen koillispuolelle. Saarroitusuhka pakotti vihollisen aloittamaan 5.8. peräytymisen Änkilänsalosta ja Koitsansalosta itään. 15.D:n joukot ylittivät Kokkolanjoen 7.8. Alho vallattiin 10.8. aamulla ja taistelut siirtyivät Karjalan radan itäpuolelle. Tavoitteena oli vihollisen lyöminen Kurkijoen kirkonkylän alueella ja sen yhteyksien sekä perääntymisteiden katkaiseminen Kurkijoelta pohjoiseen.

JR 57 valtasi 10.8 Kurkijoen ja katkaisi näin vihollisen perääntymisreitit pohjoiseen. Myös etelässä vihollisen selustayhteydet katkaistiin Pukinniemen - Telkinniemen alueella 10.D:n hyökkäyksellä. Rengas Hiitolan alueelle saarretun vihollisen ympärillä kiristyi ja sillä oli kiire pelastaa joukkonsa täydelliseltä tuholta siirtämällä ne laivakuljetuksin Kilpolan saaren kautta Laatokan eteläpuolelle.

Rakentaja vapaalla miehuutensa päivinä.
Kuva: Pauli Teräntö

Mies joka rakensi taloja

Selailllessani vanhoja isäni ottamia valokuvia tuli eteeni kuva Lauri Korjosesta. Mies Kurkijoelta Otsanlahden kylästä. Hän oli rakennusmies ”kiireestä” kantapäähän saakka.

En tiedä mitä hän Kurkijoella teki, koska hän oli minua muutaman vuoden vanhempi. Hän oli toiseksi vanhin 8-9 -lapsisesta per-

heestä, uskoisin kaikkien lasten syntyneen Otsanlahdella Korjosen Juhon ja Marin perheeseen. Mari os. Klementjeff oli isäni Pekka Terentjeffin iso-serkku äitinsä puolesta.

Opin tuntemaan Laurin vasta isona ollessani itsekin jo miesten kirjoissa sotaväen käyneenä.

Lauri rakensi oman ta-

lon Kyröön kuin malliksi ammattitaidostaan. Suurimpana ja kunnioitettavimpana tekona hän rakensi talon myös vanhemmilleen yhdessä Kerttu-siskonsa kanssa.

Lauri rakensi taloja paitsi Kurkijoen isännille niin muillekin kodin rakennuttajille.

Itse olin rakentamassa hänen kanssaan isäni taloa Kaulanperän Rajakonnulle Karinaisten ja Pöytyän rajalle. Saimme sieltä 6 ha maata opettaja Hurrin pariskunnalta.

Olin mukana apumiehenä kun Lauri rakensi Rahkion kylään Tirrin Heikin talon. Jalkalassa hän rakensi isäni serkun talon.

Se oli nuoruuttani. Aamulla varhain pyörä liikkeelle ja kohti työpaikkaa. Minulta meni useita vuosia Korjosen Laurin hanslankarina. Kotimme tarvitsi rahaa. Oli vain velkaa velan päälle. Ei silloin uskaltanut jäädä ”rokuliin” kipeän selkänsä takia. Työpäivän jälkeen illalla odotti uudisraivattava peltoalue.

Lauri oli hyvä työnantaja. Aina oli hyvä sopu.

Hän oli itseoppinut kirvesmies ja rakentaja. Osasi lukea ja laskea rakennuspiirustuksista tavara- ja puutavaramäärät.

Muistan tapauksen vuosien takaa. Odotimme valokuvausliikkeemme ulkovoella hääparia kuvattavaksi, kun Korjosen Lauri ajoi siihen seurueineen. Olivat menossa lomamatkalle Lappiin uudella autolla, joka oli Laurin arpajaisvoitto. Tapaaminen jäi lyhyeksi, hääpari saapui ja työt odottivat.

Tapaaminen jäi viimeiseksi, oman ammatin harjoittamiseni vei tällä uudella alalla ja paikkakunnalla 21 vuotta.

Mari ja Juho Korjonen. Tuolilla seisoo Lauri (s. 1917) ja äidin sylissä Kerttu (s. 1918). Kuva: Kurkijoki-museon valokuva-arkisto, lahj. Lauri Korjonen.

Vuosia, vuosia myöhemmin kuulin Laurin maallisen matkan päättäneen kotisängyn.

Lauri oli uurastanut paljon toisten hyväksi. Ei hän saanut eläessään kuvaansa lehteen tai mitalleja työstään.

Syksyllä kuljin niitten

seutujen ohitse, jossa hän varttui nuorukaiseksi. Siellä Otsanlahden ns. alakoulun kohdalla Ohtojan varrella taustalla on nouseva viljelyaukea. Siellä jossakin seisoo ehkä autio, rappeutunut talo, jossa muistan asuneen joko Arvi Rouhiaisen siskojensa ja äitinsä kanssa ja tai Jussi

Korjosen perheineen. Voin muistaa väärinkin.

Mies rakensi taloja aina viimeisiin elinpäiviinsä asti. Kepeät mullat hänen haudalleen.

”Mälkiin Pekon poika”

Esa Hartikka ja Lauri Korjonen (seisomassa) lomalla kesällä 1942 Viljo Hartikan pihalla. Naiset vasemmalta Elsa ja Anni Hartikka sekä Kerttu Parikka. Takana Pertti Hartikka. Kuva: Kurkijoki-museon valokuva-arkisto/Anni Sovijärven kok.

Eskeon puumerkki

Kurkijokelaisuus on voimissaan!

Kurkijoki-isännänviiri
95 €

Hanki upea Kurkijoki-isännänviiri
vaikkapa lahjaksi.
Pituus 4 metriä
Leveys 45 cm (leveästä päästä)

Pidetään perinnettä yllä!

Nouda tai tilaa Kurkijokelaisen toimituksesta:
Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppakatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

asianajaja, varatuomari
Jari Heikman
varatuomari
Rickard Grönqvist
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Murteella

Vastaukset

1. Pesuvati eli pesuvat
2. Epäonnistu
3. Otettii jauhoi säkist, puine kovera lappii
4. Iso heinälato
5. Kulkii huonois vaatteis
6. Nirso
7. Olk patja eli olki patja
8. Saunan savu -ja ilmaluukku
9. Eteisen vieres oleva ruoka-komero, komotti
10. Kyntöaura

Murresanat koonnut Anja Valoaho Naantalista.

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

**Kurkijokelaisen,
hiitolaisen ja karjalaisen
hengen vaalija.**

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa
kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain **44** eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

Sanomalehti

Kurkijokelainen

LUKIJAMATKAT 2012

I Kiviniemi-Kurkijoki

to-su 24.-27.5.

teemana: sotahistoria, oppaana evl evp Aimo Kiukas, - aiheina mm. Äyräpään, Kiviniemen ja Taipaleen taistelut, Käkisalmen valtaus, taistelut Kurkijoen suunnassa, Elisenvaaran pommitus, Viipurin menetys

Alustava matkaohjelma:

torstai: Loimaa-Helsinki-Rajahovi- Viipuri, yöpyminen Kiviniemessä
perjantai: Kiviniemi-Käkisalmi- Kurkijoki
lauantai: kiertojelu Kurkijoella
sunnuntai: Kurkijoki-Viipuri-Vaalimaa-Helsinki-Loimaa

Majoitus: 1. yö Kiviniemessä, 2 yötä Kurkijoen kirkonkylässä
Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa

Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan / päivä, paitsi sunnuntaina.

Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut.

350 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut
+ tarvittaessa ryhmäviisumi **63 €**

II Valamon luostari-Kurkijoki

ke-su 6.-10.6.

Alustava matkaohjelma:

keskiviikko: Loimaa-Helsinki-Värtsilä-Sortavala, yöpyminen Valamossa

torstai: Valamon luostari- Kurkijoki

perjantai: kiertojelu Kurkijoella

lauantai: kotiseutumatkoiden päivä

sunnuntai: Kurkijoki-Viipuri

Majoitus: 1 yö Valamossa, 3 yötä Kurkijoen kirkonkylässä
Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa

Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan / päivä, paitsi sunnuntaina.

Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut

450 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut +
tarvittaessa ryhmäviisumi **64 €**

III Kurkijoki

to-su 16.-19.8.

Alustava matkaohjelma:

torstai: Loimaa-Helsinki-Rajahovi-Viipuri-Käkisalmi-Kurkijoki

perjantai: kiertojelu Kurkijoella

lauantai: kotiseutumatkoiden päivä

sunnuntai: Kurkijoki-Käkisalmi-Viipuri-Helsinki-Loimaa

Majoitus: Kurkijoen kirkonkylässä Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa

Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan / päivä, paitsi sunnuntaina.

Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut

290 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut + tarvittaessa
ryhmäviisumi **63 €**

Viisuminhankintaa varten pitää täyttää viisuminanomuskaavake ja liittää mukaan 1 kpl passikuvia sekä kopio voimassaolevan passin kuvasivusta.

Passin tulee olla voimassa vähintään 6 kk matkan jälkeen.

Viisuminanomuskaavakkeen voi tilata toimituksesta puhelimitse tai poimia mm. Neva Toursin sivuilta: www.turunnevatours.fi

Ilmoittautumiset KURKIJOKELAISEN TOIMITUKSEEN,
matka I 23.3. mennessä, matka II 10.4. mennessä,
matka III 12.6. mennessä.

Ilmoittautumisia otetaan vastaan tiistaisin ja torstaisin
klo 9-14, puh., **050-521 3336**

Ilmoittautuneille postitetaan tarkempi matkaohjelma ennen matkan alkua.

Muutokset alustavaan ohjelmaan mahdollisia.

Vastuullinen
matkanjärjestäjä:

Turun NEVA TOURS OY

Reissu-Salla OSA 5

